

AVENÇ

dels ANNALS de la

Societat Catalana d'Estudis Polítics, Econòmics i Socials

ANY 1

Buenos Aires, desembre del 1942

Nº 2

La revista "Catalunya" d'aquesta capital, ha aprofitat l'avinentsa de celebrar-se el desè aniversari de la promulgació, per part del Govern de

la República espanyola, de la Llei d'Autonomia del 15 de setembre del 1932, per a fer una enquesta entre les personalitats ací residents que ocupen càrrecs de govern o de representació popular a la República o a la Generalitat i també entre els lluitadors catalanistes radicats de molts anys enrera a l'Argentina, per tal d'escatir: 1er.) Si la Constitució de la República i l'Estatut de Catalunya van respondre als ideals i a les necessitats dels catalans en aquella data; 2on.) Quins resultats positius va tenir llur aplicació per a Catalunya i l'Estat espanyol; 3er.) Si la Constitució i l'Estatut s'han de considerar superats, i per quines raons, i 4rt.) Si són solubles dintre el motlle d'aquelles leis fonamentals els problemes de l'estructuració futura de l'Estat espanyol.

Les respostes rebudes han estat publicades en els números 142, 143 i 144 de la susdita revista, corresponents als mesos de setembre, octubre i novembre d'enguany. Hi han pres part: Angel Ossorio i Gallardo, Manuel Serra i Moret, Alfonso R. Castelao, Manuel Blasco Garzón, H. Nadal i Mallol, Pelai Sala, Augusto Barcia, Pere Cerezo, Ramón M. Aldasoro, Pere Seras, Joan Cuatrecases, Pere Mas i Perera, Francesc X. Cortada i Frederic Margarit. O sigui nou catalans, tres republicans espanyols, un gallec i un base.

Pel que fa als catalans, cal treure les conclusions generals

A N T E C E D E N T S

RESULTAT D'UNA ENQUESTA SOBRE L'ESTATUT DE CATALUNYA

següents: 1ª- L'estructura - ció general del món a l'hora de la pau, i en particular la de l'Occident d'Europa, ha de permetre donar satisfacció a les aspiracions de llibertat de Catalunya d'acord amb els principis democràtics.

Supediten la solució del plet Català a la futura estructuració mundial: Sala, Seras, Mas i Perera. La hi relacionen: Cerezo, Cortada i Margarit. No hi fan referència concreta: Serra i Moret, Nadal i Mallol. Creu que no cal fer-se il·lusions "per les belles paraules d'aquells que semblen lluitar avui per una democràcia universal": Cuatrecases.

2ª- Prèviament caldrà enderrocar l'actual règim espanyol.

Ho puntualitzen: Serra i Moret, Sala i Cuatrecases. Ho sobreentenen: Cerezo, Seras, Mas i Perera, Cortada, Margarit i Nadal i Mallol.

3ª- El règim polític de Catalunya ha d'emanar exclusivament de la determinació del poble català.

Hi ha unanimitat.

4ª- Caldrà dotar d'estabilitat i seguretat el règim polític futur.

Ho estipulen: Serra i Moret, Sala, Cerezo i Mas i Perera. Ho sobreentenen: Nadal i Mallol i Seras. No ho remarquen: Cuatrecases, Cortada i Margarit.

5ª- Relligament dels pobles peninsulars mitjançant una estructura de tipus federal.

Ho sobreentenen, sense concretar-ho: Serra i Moret. No hi fa referència: Sala. Postulen la federació

de tots els pobles ibèrics: Cerezo i Cuatrecases; la confederació de Castella, Catalunya, Euscadi, Galícia i Portugal: Nadal i Mallol, Mas i Perera, Margarit. No especifiquen els integrants: Seras i Cortada.

* * *

Quant a la manera d'arribar a la nova estructuració, Serra i Moret i Cuatrecases es decanten per una prèvia restauració de la República i dels Estatuts, per bé que Serra i Moret estima que el dret d'autodeterminació de Catalunya "s'ha de posar en joc abans no es posin a prova els vicis de la conllevància i àdhuc els de la convivència", mentre que Cuatrecases afirma que, un cop feta la restauració "és cosa de detall el fer-la evolucionar cap a una estructuració més àmpliament federativa". Seras creu que els pobles peninsulars han de recuperar "una total sobirania que els permeti tractar de tu a tu". Hi coincideixen Cortada i Margarit. Cerezo propugna el restabliment de "la carta constitucional de la República catalana del 14 d'abril del 1931". No entren en detalls Nadal i Mallol, Sala i Mas i Perera.

Quant als republicans espanyols, el pensament pot ésser concretat així: manteniment de la unitat estatal existent; restauració de la legalitat republicana prèviament a tota evolució orgànica i respecte a la voluntat sobirana del poble, lliurement expressada, en allò que fa referència a l'adopció de tota nova estructuració. I afegixen: "Yo no establecería en España una Constitución federal, sino que dejaría que cada cual hiciera lo que le diese la gana" (Ossorio y Gallardo); "Voy cada vez afirmando más mi criterio que lo tímidamente federable debe buscar la forma de una federación racionalmente establecida" (Blasco Garzón); "Tal vez sea suficiente el Estatuto para rehacer el Estado, tal vez estorbe para esta reconstrucción, tal vez sea indispensable ir a una solución federal". (Barcia).

Castelao, pels gallecs, entén que la unitat d'Espanya "debe plasmarse políticamente en forma de Estado plurinacional, lo más fuerte posible"... "basado en la libre federación de las naciona-

lidades". Aldasoro, pels bascos, creu acceptable una federació dels dels Estats Units d'Europa per cercar "los modos de convivencia precisos con los demás pueblos que forman parte del Estado español".

* * *

Tot i que només són reflectits en aquesta enquesta parers d'un nombre molt reduït de persones, ha resultat, a causa de la varietat de tendències aplegades, força interessant. A remarcar que cap dels consultats ha pensat de projectar en l'esdevenidor una Catalunya tota sola en l'espai --com Turquia o el Japó-- sinó unida a un nucli o a un grup de nacions per lligams federatius més o menys lliures.

Aquesta coincidència general té dos matisos: el que podríem anomenar "històric", i que parteix de la noció secular de la unitat hispànica o peninsular: Ossorio, Castelao, Nadal i Mallol, Blasco Garzón, Cerezo, Barcia, Cuatrecases, Cortada, Margarit; i el que, prescindint de la tradició, mira el futur en termes de morfologia social: "Catalunya ha de cercar en el seu pla regional geogràfic els punts de suport indispensables per a una existència lliure i segura" (Serra i Moret); "Evidentment, són els motlles de la total estructuració del món allò que ha fet crisi" (Pelai Sala); "Es de creure que aquest clima perdurarà amb prou vigor per donar satisfacció a tots aquells problemes que són essencialment de llibertat" (Pere Seras); "Si les circumstàncies polítiques de l'Occident d'Europa, en estatuir la pau, determinen l'emersió amb plenitud de facultats dels nuclis ètnico-lingüístics i obliga a compaginar i relligar els de cada regió geogràfica" (Mas i Perera); "Para nosotros, el Estado debe estar subordinado a las necesidades humanas de dignidad y de libertad, que proclamamos como fundamentales en las aspiraciones que son conocidas". "Al servicio de la libertad de los individuos y de los pueblos, juntamente con los españoles y todos los hombres de buena voluntad que existen en el mundo" (Aldasoro).

* * *

Les divergències en l'enfocament de la qüestió, no semblen prou precises per a determinar "escola". Ho serien més --sense que es manifestin d'una manera ferma--, els elements subjectius de l'origen del dret a la "federació" que presuponen el dret d'autodeterminació i, per

consegüent, els de la no federació". Circumscriuint-nos als catalans que han emès llurs opinions, trobem: "personalment, penso que cap poble de la terra no té dret a la seva independència absoluta" (Serra i Moret); "Els pobles cercaran en la limitació de les sobiranes particulars dels Estats i en l'assegurament de les llibertats civils mitjançant organismes internacionals" (Pelai Sala); "El dret públic internacional ha arribat, en els darrers temps, a performances prou reeixides --a l'Imperi Britànic, als Estats Units de Nordamèrica i a la U.R.S.S.-- en matèria orgànica perquè hom pugui trobar antecedents pràctics utilitzables" (Mas i Perera). Aquestes cites indiquen una propensió a considerar el fet català com un simple detall del fonomen polític universal, o sigui que Catalunya s'ha d'adaptar a les condicions universalment prevalents de llibertat i de dret en l'ordre individual i en el col·lectiu.

L'altre punt de vista és el que parteix de la individualitat de Catalunya per a establir els termes del dret general, o, almenys, l'acceptació o el refús per part de Catalunya dels termes prevalents damunt dits. "A cada nació un estat i un nexa entre elles per tal de fer efectiva la germanor universal" (Nadal i Mallol); "L'estructuració de l'Estat espanyol necessita motllura nova: ha de basar-se en el pacte de pobles lliures" (Cerezo); "S'imposa que prèviament Espanya com a Estat desaparegui del mapa i que les nacions que avui hi estan integrades de grat o per força recuperin una total sobirania". (Pere Seras); "Jo crec que l'estructuració futura de l'Estat espanyol ha d'ésser federal, és a dir, una República sorgida de la solidaritat i germanor de tots els pobles ibèrics" (Cuatrecasas); "Si subsistixen, s'haurà de produir forçosament, abans de constituir-se de nou, l'alliberament total de les nacions oprimides, com són Euscadi, Catalunya i Galícia" (Cortada); "Quan les nacions que integren la península Ibèrica: Castella, Catalunya, Bascònia i Galícia, amb Portugal (si ho creuen adient) siguin mestresses i sobiranes de llurs destins, és a dir,

completament lliures, podran entre sí, degut a pactes especials, signats segons llurs pròpies aspiracions, formar un bloc de nacions unides, sota el nom de Confederació o altre que creguin convenient i establir d'aquesta manera un nou estructurat peninsular, beneficiós per a llurs interessos" (Margarit).

* * *

Encara que ens exposaríem a ésser arbitraris si fèiem una classificació concreta, ens ha semblat interessant de destacar aquelles frases que poden revelar una posició en la gradació infinita de la concepció del dret. Si l'espai ens ho permetia, una anàlisi acurada de cadascuna de les exposicions del pensament amb respecte al futur de Catalunya faria possible d'establir una escala d'opinions que va del concepte individualista del dret fins a la concepció humana i universalista.

Fóra útil que les publicacions catalanes destinessin espai a la consideració d'aquests problemes, perquè --i això pot afirmar-se rodonament-- la força del pensament, sigui el que sigui, té un poder superior als càlculs, a les combinacions diplomàtiques i àdhuc a les conveniències materials. Ben sovint els estadistes i els sociòlegs es troben sorpresos pel camí que ha fet una idea que ells consideraven absurda i gens viable. En la lluita actual, els imponderables i els corrents subterranis tenen una importància trascendental en la marxa dels esdeveniments.

DOCUMENTS

Informe de la Comissió per a l'Estudi de l'Organització de la Pau. --La Comissió per a l'Estudi de l'Organització de la Pau, creada poc després d'esclatar la guerra a Europa, integrada per eminents pensadors i presidida pel professor James T. Shotwell, Director de la Divisió d'Història i Economia de la Fundació Carnegie, ha arribat a la conclusió que no hi ha altre camí que minvar els drets sobirans dels Estats nacionals per tal d'ajustar-los a les exigències ineludibles del desenvolupament del món contemporani, i que cal crear una federació mundial amb poders sobre cada Estat en particular.

En síntesi, l'Informe diu :
a). --Les nacions hauran de renunciar

al dret d'ésser jutge final en llurs controvèrsies amb les altres nacions i hauran de sotmetre's a la jurisdicció de tribunals internacionals. La base de la pau és la justícia, i la justícia no és pas la demanda plantejada per una de les parts sinó que ha de determinar-se pel judici de la comunitat.

- b) Les nacions hauran de renunciar a l'ús de la força per llurs pròpies finalitats en relació amb totes les altres nacions, excepció feta quan sigui en defensa pròpia. La justificació de la defensa pròpia sempre haurà d'ésser sotmesa al judici d'un tribunal internacional o bé d'un altre cos competent.
- c) Cal sacrificar el dret de les nacions a posseir armaments ofensius, en consideració a una garantia per a la seguretat col·lectiva, la qual s'obtindrà a través de forces regionals i mundials sotmeses a la llei internacional i adequades a prevenir la recurrència il·legal a la violència internacional.
- d) Les nacions hauran d'acceptar certs drets humans i culturals en llurs constitucions i convenis internacionals. La destrucció de les llibertats civils en qualsevol lloc constitueix un perill de guerra. La pau no resta assegurada si una població nombrosa i eficient es troba permanentment sotmesa a un domini que pot crear un sentiment fanàtic nacional impermeable a l'opinió mundial.
- e) Les nacions hauran de conèixer que llur dret a regular llurs activitats econòmiques és limitat. El món s'ha transformat en una unitat econòmica, i totes les nacions han de tenir accés a a tota mena de matèries primeres i articles manufacturats. L'esforç per dividir els recursos del món en seixanta compartiments és una de les causes de la guerra. El problema econòmic sorgit d'aquest esforç ha augmentat la seva gravetat amb el progrés científic i industrial del món modern.

Per a la vigència efectiva d'aquests postulats són neces-

saris certs òrgans específics, que, naturalment, hauran d'ésser molt més vigorosos que els actuals organismes internacionals. La Comissió considera idonis els següents:

- a) Un tribunal internacional amb jurisdicció prou vasta per a conèixer i fallar totes les disputes internacionals d'acord amb la llei.
- b) Cossos legislatius internacionals que posin remei als abusos de les lleis vigents, i que dictin nova legislació tan aviat com el progrés tècnic reclami un nou ordenament de la pràctica internacional.
- c) Una força policial efectiva, regional o mundial, i sancions econòmiques mundials per tal de prevenir les agressions i prestar suport als convenis internacionals.
- d) Una organització internacional amb autoritat per regular les comunicacions i els transports internacionals en relació amb problemes tals com el comerç, les finances, la salubritat, la nutrició i el nivell del treball internacional.
- e) Autoritats especials per administrar les regions endarrerides que hagin estat cedides a la federació mundial. Aquesta administració ha de donar preferència als interessos dels habitants d'aquelles àries, i preveure l'eventualitat que es governin per elles mateixes; ha d'assegurar a totes les nacions una oportunitat econòmica igual dins d'aquells territoris, i ha de facilitar la colonització i el desenvolupament econòmic apropiat sense perjudicar els habitants nadius.

N O T A .— En el pròxim número de l'AVENÇ publicarem la llista d'adhesions rebudes per la Comissió Organitzadora de la S.C.E.P.E.S. Hem diferit aquesta publicació per tal de poder esperar totes les adhesions que ens han estat anunciades, algunes de fora de la República Argentina. — Estem acabant els treballs preparatoris per a convocar els socis a la reunió definitiva de constitució de la Societat.

Tota la correspondència a
QUINTINO BOCAYUVA 241 -B (Bs. Aires)
